

F-gass forordningen i Norge - når, hvem, hva og hvordan ?

Av Tore Kofstad, Stiftelsen Returgass

Det stilles fortiden mange spørsmål om F-gass forordningen, og vi forsøker her å gi svar på noen av dem.

Hva er status for implementering av F-gass forordningen i Norge ?

- EØS komiteen fattet den 07.11.08 vedtak om å inkludere F-gass forordningen i EØS avtalen.
- Det Islandske parlament må imidlertid godkjenne EØS komiteens vedtak før forordningen kan settes ut livet. Det kan ta inntil 6 måneder fra 07.11.08 før vi får et endelig svar på dette.
- Forordningen skal allerede ha blitt oversatt til norsk av utenriksdepartementet, men oversettelsen vil ikke offentliggjøres før forordningen formelt er innlemmet i EØS avtalen og regelverket er gjennomført i norsk rett.

Hva er de viktigste konsekvensene for kulde- og varmepumpebransjen ?

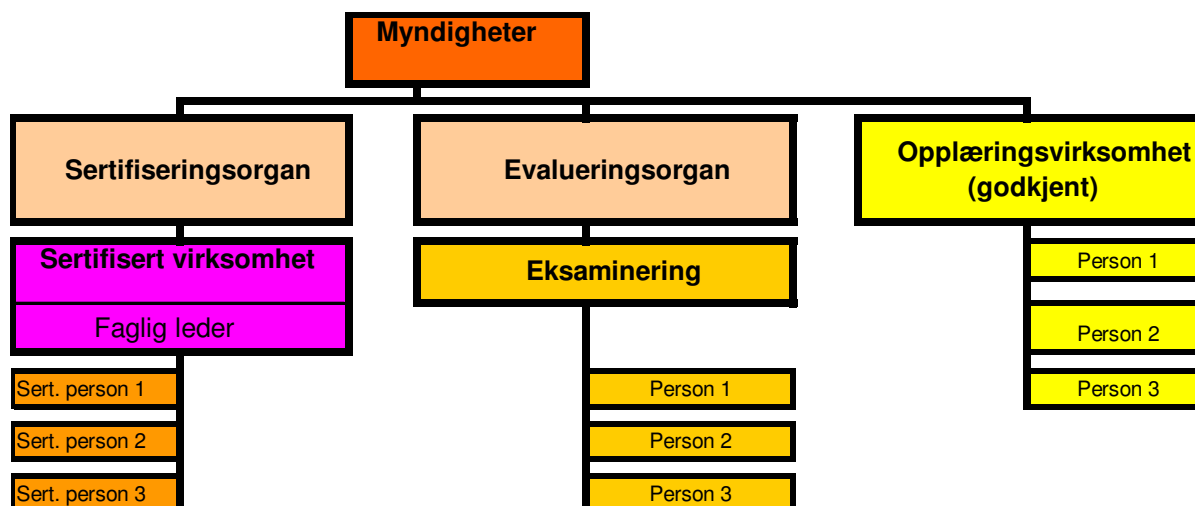
- Alle HFK anlegg med fyllingsmengde > 3kg må lekkasjetestes en eller flere ganger pr. år avhengig av størrelse.
- Det skal føres kuldemediumregnskap for alle HFK anlegg > 3 kg fyllingsmengde. I dette regnskapet/loggen skal også utførende sertifisert person, dato for arbeidet, samt resultater av lekkasjekontroller og annet føres ned.
- Både personell og bedrifter må sertifiseres. Personell som har befatning med kulde- og varmepumpeanlegg må sertifiseres innenfor minst 1 av 4 sertifiseringskategorier. Selv personell som kun foretar lekkasjekontroller uten selv å gjøre noen form for inngrep i kuldekretsen, må sertifiseres.
- Dette kravet vil føre til at svært mange personer og bedrifter vil måtte sertifisere seg i løpet en relativt kort periode. Det vil imidlertid bli etablert en overgangsordning i Norge for sertifisering av både bedrifter og personell med bl. annet utstedelse av midlertidige sertifikater som vil gjelde fram til 04.07.2011. Etter dette vil det innføres et permanent sertifiserings system.

Hvem vil utføre sertifiseringen ?

- Et eget sertifiseringsorgan vil utstede sertifikater til både personer og bedrifter. Hvem som vil få tildelt oppgaven som sertifiseringsorgan er ennå ikke avgjort.
- P.t. er det 2 stk kandidater som har fremmet sitt kandidatur for SFT om å bli et evaluerings- og sertifiseringsorgan knyttet til F-gass forordningen; Stiftelsen ReturGass (SRG) og Norsk Teknologi. Dessverre har man ikke i 'Kuldebransjens arbeidsgruppe for implementering av F-gass forordningen' klart å enes om en felles løsning og en sertifiserings kandidat. Myndighetene ved SFT har signalisert at de antagelig vil legge ordningen ut på anbud rett over nyttår med mål om å få den midlertidige sertifiseringsordningen etablert sommeren 2009.

Hvordan vil sertifiseringsordningen fungere ?

- Skissen under viser hvordan sertifiseringsordningen kan komme til å bli hvis SRG blir sertifiseringsorganet:

- Opplæringsvirksomheter vil legge opp kurs iht. de krav som følger F-gass forordningens 4 ulike sertifiseringsnivå.
- Et evalueringsorgan vil utføre eksaminering og evaluering av kandidatene (SRG).
- Sertifiseringsorganet vil sertifisere både personell og virksomheter (SRG).
- Et faglig råd (ikke vist på bildet) vil være ansvarlige for å fastsette kriteriene for hva som kreves av teoretisk kunnskap og praktisk erfaring for å få tildelt sertifikater (også midlertidige sertifikater) innen de 4 kategoriene.

Hva innebærer de ulike sertifiserings kategoriene ?

- Skissen under viser hva som ligger innefor de ulike sertifikat gruppene for personell:

Personell kategori – sertifikat gruppe	Anleggstype og størrelse - A	Aktuelt arbeidsområde i samsvar med artikkel 2, pkt. 1	Inngrep i kjølekretsen ?
I	A > 3kg (>6 kg HLS *)	1a, 1b, 1c og 1d	Ja
II	A > 3 kg (> 6 kg HLS)	1a	Nei
II	A < 3 kg (< 6 kg HLS)	1b, 1c og 1d	Ja
III	A < 3 kg (< 6 kg HLS)	1b	Ja
IV	A >< 3 kg (> < 6 kg HLS)	1a	Nei

Forklaring til tabell: HLS – står for hermetisk lukket system. I kolonne 3 angir benevningene 1a – 1d de typer arbeidsoppgaver som en sertifisert person kan utføre på HFK anlegg:

- 1a - Lekkasjesjekk
- 1b - Gjenvinning av gass
- 1c – Installasjon/ montasje
- 1d – Drift/ vedlikehold/ service

Som tabellen viser, dekker personell kategori – sertifikat gruppe 1 montasje, drift og vedlikehold på alle typer HFK anlegg og er dermed det høyeste sertifikatnivået. Kan man dokumentere kompetanse som kuldemontør med fagbrev, kuldemaskinist kl. 2 (iht. dagens frivillige sertifiseringsordning for kuldemaskinister), tatt eksamen fra kjølemaskinistskolen eller 2 årig teknisk fagskole vil man trolig tilfredsstille kravene til sertifikat 1 nivå og på dette grunnlag få utstedt et midlertidig sertifikat i overgangsperioden frem til 2011.

Har man sertifikat gruppe IV (laveste nivå) kan man kun foreta lekkasjesjekk på alle typer og størrelser HFK anlegg (uten å kunne gjøre inngrep i kuldekretsen).

Hva kan den enkelte bedrift gjøre nå ?

Mange bedriftseiere spør hva de kan gjøre nå for og forberede seg til å møte de nye kravene. Selv om ikke forordningen er tatt inn i det norske regelverket vet vi at den kommer (trolig midtveis i 2009) og vi vet også hvilke krav som legges til grunn for sertifisering. I første omgang bør man derfor sette seg inn i hva de nye kravene går ut på. Dernest bør man tenke igjennom hvordan bedriften skal etterleve kravene, og om mulig legge en plan for den (etter) utdanningen som evt. må finne sted av eget personell de neste 2 årene.

Vi venter i spenning !

For øvrig kan vi ikke annet enn å vente i spenning på hva SFT vil foreta seg i sakens anledning. Når først forordningen vedtas en gang i 2009 er vi rimelig sikre på at den vil settes ut i livet på kort varsel. Derfor hadde det vært fint om vi kunne ha benyttet tiden nå til å planlegge for det som kommer. Vi henstiller derfor SFT til å ta tak i denne saken jo før jo bedre.

Tiden renner ut for R-22

Allerede 01.01.1995 ble det forbudt å importere KFK holdige kuldemedier. Nå står HKFK22 (eller R22) for tur.

Det er nå snart 9 år siden det ble forbudt å bruke R-22 i nye kuldeanlegg, men det er fremdeles mange gamle kuldeanlegg som fortsatt går på R-22 som kuldemedium. For noen anleggseiere vil nok importforbudet fra 01.01.2010 komme som julekvelden på kjerringa. Vi gjør derfor nok en gang våre lesere oppmerksom på hva som vil komme til å skje når det gjelder HKFK holdige kuldemedier:

- Det blir full importstopp fra 01.01.2010. Det blir også forbudt å etterfylle ny HKFK fra samme dato.

- Det vil derimot være lov å etterfylle anlegg med gjenvunnet HKFK frem til 01.01.2015. Tilgangen på gjenvunnet HKFK vil være meget begrenset. I EU diskuteres det fortiden endring av regelverket når det gjelder omsetning/bruk av gjenvunnet R-22 (*).
- Brukt HKFK som skal destrueres må innleveres til godkjent mottak (SRG).

(*) Det er for tiden en revidert utgave av EUs regelverk for ozonreduserende stoffer (som også Norge følger) ute på høring. Denne kan muligens komme til å legge begrensninger på muligheten for å omsette/etterfylle anlegg med resirkulert/renset R22 . Dette får vi imidlertid ikke svar på før godt ut i 2009. Vi anbefaler uansett alle som ennå ikke har lagt en plan for avvikling/ konvertering av sine R22 anlegg og ta tak i denne problemstillingen jo før jo heller.

Mer om dette er å finne i Produktforskriftens kap. 6 – ”Regulering av ozonreduserende stoffer” –

<http://www.lovdatab.no/for/sf/md/xd-20040601-0922.html#6-3>